

Plan wynikowy z wymaganiami edukacyjnymi przedmiotu fizyka dla I klasy szkoły branżowej I stopnia

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
Dział 1. Wiadomości wstępne					
1.1. O fizyce	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: <i>ciało, substancja, wielkość fizyczna, zjawisko fizyczne</i> definiuje pojęcie <i>pomiar, obserwacja i doświadczenie</i> definiuje pojęcie <i>hipoteza, model fizyczny</i> dostrzega zjawiska fizyczne w otaczającym świecie i życiu codziennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest prawo fizyczne opisuje zjawiska fizyczne w otaczającym świecie i życiu codziennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje obserwowane zjawiska i wielkości fizyczne własnymi słowami przedstawia własnymi słowami główne tezy tekstu popularnonaukowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje obserwowane zjawiska i wielkości fizyczne, wykorzystując terminologię naukową formułuje wnioski z treści tekstu popularnonaukowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> formułuje proste prawa fizyczne na podstawie obserwacji
1.2. Wielkości fizyczne i ich jednostki	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje wielkość fizyczną wymienia jednostki podstawowe układu SI wyjaśnia, czym są jednostki pochodne podaje przykłady 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę między wielkością podstawową a wielkością pochodną zamienia jednostki wielokrotne i podwielokrotne na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zapisuje jednostki pochodne za pomocą jednostek podstawowych posługuje się notacją wykładniczą do zapisu jednostek wielo- i pod- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia jednostki pochodne za pomocą jednostek podstawowych na podstawie wzoru opisującego wielkość pochodną 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> sprawdza poprawność wzorów za pomocą rachunku jednostek zamienia jednostki historyczne na jednostki układu SI podaje przykłady

	<p>jednostek pochodnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się kartą wybranych wzorów i stałych fizycznych oraz tablicami 	jednostki główne	wielokrotnych		jednostek historycznych
1.3. Prawa fizyczne i wykresy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje prawo fizyczne • odczytuje z wykresu bezpośrednio wartości wielkości fizycznych przy danych założeniach • rozpoznaje wielkości rosnące i malejące 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest prawo fizyczne • sporządza wykresy zależności pomiędzy wielkościami fizycznymi na podstawie wzoru • odczytuje z wykresu wartości wielkości fizycznych przy danych założeniach – jako pole pod wykresem • rozpoznaje wielkości wprost proporcjonalne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oznacza odpowiednio osie układu współrzędnych w celu przedstawienia zadanej zależności na wykresie • na podstawie wykresu określa wzajemne relacje wielkości fizycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobiera skalę osi układu współrzędnych w celu przedstawienia zadanej zależności na wykresie • dopasowuje prostą do danych przedstawionych na wykresie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje i wyjaśnia znaczenie parametrów prostej dopasowanej do danych przedstawionych na wykresie • ocenia poprawność podanej zależności na podstawie wykresu i odwrotnie
1.4. Wektory	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnicę między wielkością wektorową i wielkością skalarną • podaje przykłady 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy wektora: wartość, kierunek, zwrot i punkt przyłożenia • dodaje wektory o 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza długość wektora będącego sumą wektorów o tych samych kierunkach • dodaje wektory o 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartość wektora będącego sumą zadanych wektorów prostopadłych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mnoży wektor przez liczbę • rozkłada wektor na składowe o wskazanych kierunkach

	<p>wielkości fizycznych skalarnych i wektorowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje odpowiednie oznaczenia graficzne do opisu wielkości wektorowych 	tym samym kierunku	różnych kierunkach metodą równoległoboku i metoda trójkąta		<ul style="list-style-type: none"> • oblicza kąt pomiędzy wektorem będącym sumą dwóch zadanych wektorów prostopadłych, a jego składowymi
1.5. Niepewności pomiarowe	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje niepewność pomiarową i dokładność pomiaru • definiuje pomiary pośrednie i bezpośrednie • przeprowadza proste pomiary i doświadczenia według instrukcji • korzysta z prostych przyrządów pomiarowych • definiuje niepewność bezwzględną i względną pomiaru • przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania doświadczeń 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia pomiary bezpośrednie i pośrednie w zadanych sytuacjach • korzysta z przyrządów pomiarowych • odczytuje parametry przyrządów pomiarowych • określa niepewności systematyczne dla różnych przyrządów pomiarowych • oblicza niepewność względną pomiaru • zapisuje wyniki pomiarów z uwzględnieniem niepewności pomiarowej • wymienia źródła niepewności pomiaru 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • planuje pomiary w zadanych sytuacjach • podaje sposoby redukcji niepewności pomiarowej • oblicza niepewność przeciętną i maksymalną pomiaru wielokrotnego • ocenia jakość pomiaru na podstawie błędu względnego • szacuje wynik pomiaru i obliczeń 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia pomiar na podstawie zgodności z wielkościami szacunkowymi • zaokrągla wyniki pomiarów i obliczeń 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi ocenić przydatność dokonanego pomiaru • formułuje wnioski dokonanych pomiarów

		rowych			
Dział 2. Kinematyka					
2.1. Ruch i wielkości go opisujące	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie <i>układ odniesienia</i> rozumie, że ruch jest względny definiuje punkt materialny definiuje ruch i jego parametry: czas ruchu, tor, drogę, przemieszczenie rozpoznaje drogę, tor i przemieszczenie w przykładowych sytuacjach definiuje prędkość definiuje przyrost prędkości oraz przyspieszenie podaje przykłady ruchu i spoczynku odróżnia ruch prostoliniowy od krzywoliniowego i jednostajny od niejednostajnego podaje jednostki prędkości i przyspie- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega względność ruchu wyjaśnia sens fizyczny prędkości i przyspieszenia oblicza drogę i przemieszczenie w sytuacjach typowych oblicza wartość prędkości szybkości w sytuacjach typowych oblicza wartość przyspieszenia w ruchu jednostajnie zmiennym w sytuacjach typowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przekształca wzory, aby obliczyć wartości przebytej drogi i czasu ruchu oznacza wektor prędkości jako styczny do toru ruchu oblicza drogę i przemieszczenie w sytuacjach problemowych oblicza wartość prędkości w sytuacjach problemowych oblicza wartość przyspieszenia w ruchu jednostajnie zmiennym w sytuacjach problemowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia konieczność istnienia układu odniesienia w opisie ruchu podaje przykłady uzasadniające względność ruchu oblicza wartość prędkości w ruchu przyspieszonym w zadanej chwili 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady ruchu, w których ciała nie można traktować jako punktu materialnego

	szenia				
2.2. Ruch prostoliniowy jednostajny	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje ruch prostoliniowy jednostajny przedstawia na wykresie zależności drogi od czasu oraz prędkości od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza prędkość w ruchu prostoliniowym jednostajnym w sytuacjach typowych oblicza drogę przebytą w ruchu prostoliniowym jednostajnym w dowolnym przedziale czasu w sytuacjach typowych odczytuje wartość szybkości z wykresu zależności prędkości od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnym określa na podstawie wykresów zależności drogi od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnym, które ciało porusza się z większą prędkością oblicza prędkość na podstawie graficznego przedstawienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> odczytuje wartość drogi z wykresu zależności prędkości od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnym oblicza prędkość w ruchu prostoliniowym jednostajnym w sytuacjach problemowych oblicza drogę przebytą w ruchu prostoliniowym jednostajnym w dowolnym przedziale czasu w sytuacjach problemowych oblicza prędkość wypadkową w ruchu będącym złożeniem ruchów prostoliniowych jednostajnych w sytuacjach typowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia graficznie ruch prostoliniowy jednostajny za pomocą współrzędnych położenia i czasu na podstawie wykresów zależności szybkości od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnym kreśli zależność położenia od czasu oblicza prędkość wypadkową w ruchu będącym złożeniem ruchów prostoliniowych jednostajnych w sytuacjach problemowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza przemieszczenie na podstawie wykresu zależności szybkości od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnym rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza wymagania dopełniające

		ruchu prostoliniowego jednostajnego			
2.3. Ruch prostoliniowy jednostajnie przyspieszony	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje ruch prostoliniowy jednostajnie przyspieszony podaje przykłady ruchu prostoliniowego jednostajnie przyspieszonego kreśli zależność drogi od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnie przyspieszonym wyjaśnia pojęcie spadku swobodnego podaje przykłady spadku swobodnego wie, że czas spadku swobodnego nie zależy od masy ciała 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza wartość przyspieszenia w ruchu jednostajnie przyspieszonym w sytuacjach typowych oblicza prędkość chwilową w danej chwili w ruchu prostoliniowym jednostajnie przyspieszonym odczytuje wartość prędkości chwilowej w zadanej chwili na podstawie wykresu zależności prędkości od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnie przyspieszonym określa, które ciało porusza się z większym przyspieszeniem na podstawie wykresów zależności prędkości od czasu w ruchu prostoliniowym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza wartość przyspieszenia w ruchu jednostajnie przyspieszonym w sytuacjach problemowych oblicza prędkość średnią w zadany przedziale czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnie przyspieszonym odczytuje wartość drogi przebytej w zadany przedziale czasu na podstawie wykresu zależności prędkości od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnie przyspieszonym oblicza drogę w ruchu prostoliniowym jednostajnie przyspieszonym przebytą w zadany przedziale czasu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> na podstawie wykresów zależności prędkości od czasu oraz drogi od czasu rozpoznaje ruch jednostajnie przyspieszony określa, które ciało porusza się z większym przyspieszeniem na podstawie wykresów zależności drogi od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnie przyspieszonym oblicza prędkość początkową, końcową, drogę i czas ruchu w ruchu jednostajnie przyspieszonym w sytuacjach problemowych oblicza wysokość, na jakiej znajdzie się spadające swobodnie ciało w danej chwili 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyznacza prędkość w dowolnej chwili czasu jako tangens nachylenia stycznej do wykresu na podstawie zależności drogi od czasu w ruchu jednostajnie przyspieszonym wyprowadza wzory na prędkość, czas i wysokość w spadku swobodnym rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza wymagania dopełniające

		<p>wym jednostajnie przyspieszonym</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza całkowitą drogę przebytą w ruchu prostoliniowym jednostajnie przyspieszonym • wyjaśnia znaczenie przyspieszenia ziemskiego i podaje jego przybliżoną wartość • opisuje spadek swobodny jako ruch prostoliniowy jednostajnie przyspieszony z zerową szybkością początkową 	<p>su</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza przyrost prędkości na podstawie wykresu zależności przyspieszenia od czasu w ruchu jednostajnie przyspieszonym • wyjaśnia niezależność czasu spadku swobodnego od masy spadającego ciała • oblicza prędkość końcową i czas spadku swobodnego z danej wysokości • oblicza wysokość, z jakiej spadało swobodnie ciało na podstawie danego czasu ruchu lub prędkości końcowej 	<p>chwili czasu</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartości prędkości, czasu i wysokości w spadku swobodnym w sytuacjach problemowych 	
--	--	---	---	--	--

<p>2.4. Ruch prostoliniowy jednostajnie opóźniony</p>	<p>uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie opóźnienia, jako przyspieszenia o ujemnej wartości • podaje przykłady ruchu prostoliniowego jednostajnie opóźnionego • wyjaśnia pojęcie rzutu pionowego w górę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie opóźnienia jako przyspieszenia o zwrocie przeciwnym do zwrotu prędkości • oblicza wartość opóźnienia w ruchu jednostajnie opóźnionym w sytuacjach typowych • oblicza prędkość chwilową w danej chwili w ruchu prostoliniowym jednostajnie opóźnionym • odczytuje wartość prędkości chwilowej w zadanej chwili czasu na podstawie wykresu zależności szybkości od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnie opóźnionym • na podstawie wykresów zależności szybkości od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnie opóź- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartość opóźnienia w ruchu jednostajnie opóźnionym w sytuacjach problemowych • oblicza prędkość średnią w zadanym przedziale czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnie opóźnionym • odczytuje wartość drogi przebytej w zadanym przedziale czasu na podstawie wykresu zależności prędkości od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnie opóźnionym • oblicza drogę w ruchu prostoliniowym jednostajnie opóźnionym przebytą w zadanym przedziale czasu • na podstawie wykresu zależności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wykresów zależności prędkości od czasu oraz drogi od czasu rozpoznaje ruch jednostajnie opóźniony • określa, które ciało porusza się z większym opóźnieniem na podstawie wykresów zależności drogi od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnie opóźnionym • oblicza prędkość początkową, końcową, drogę i czas ruchu w ruchu jednostajnie opóźnionym w sytuacjach problemowych • opisuje złożony ruch ciała na podstawie zależności szybkości od czasu i drogi od czasu • oblicza wysokość, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyznacza prędkość w dowolnej chwili jako tangens nachylenia stycznej do wykresu na podstawie zależności drogi od czasu w ruchu jednostajnie opóźnionym • rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza wymagania dopełniające
--	--	---	---	---	--

		<p>nionym określa, które ciało porusza się z większym opóźnieniem</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza całkowitą drogę przebyta w ruchu prostoliniowym jednostajnie opóźnionym • opisuje rzut pionowy w górę jako następujące po sobie ruchy prostoliniowy jednostajnie opóźniony oraz jednostajnie przyspieszony 	<p>przyspieszenia od czasu w ruchu jednostajnie opóźnionym, oblicza przyrost prędkości</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje ruch będący następującymi po sobie ruchami jednostajnymi, jednostajnie przyspieszonymi i jednostajnie opóźnionymi • oblicza prędkość na różnych etapach ruchu w rzucie pionowym w górę • oblicza czas ruchu i maksymalną wysokość w rzucie pionowym w górę w sytuacjach typowych • oblicza szybkość początkową, z jaką rzucono ciało pionowo w górę na podstawie danego czasu ruchu i maksymalnej wysokości 	<p>na jakiej znajdzie się ciało w danej chwili w rzucie pionowym w górę</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza prędkość początkową, końcową, czas ruchu i maksymalną wysokość w rzucie pionowym w górę w sytuacjach problemowych 	
--	--	---	---	---	--

2.5. Ruch jednostajny po okręgu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje ruch okresowy definiuje ruch jednostajny po okręgu opisuje ruch po okręgu jako ruch krzywoliniowy i ruch okresowy definiuje pojęcie <i>częstotliwość</i>, <i>okres</i>, <i>prędkość liniowa</i> i <i>droga</i> w ruchu okresowym, podaje ich jednostki oblicza drogę w ruchu jednostajnym po okręgu w sytuacjach prostych definiuje prędkość liniową w ruchu po okręgu definiuje przyspieszenie dośrodkowe w ruchu po okręgu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza drogę w ruchu jednostajnym po okręgu w sytuacjach problemowych podaje zależności pomiędzy częstotliwością i okresem w ruchu jednostajnym po okręgu wykorzystuje radian jako miarę kąta definiuje prędkość kątową wyjaśnia znaczenie przyspieszenia dośrodkowego w ruchu jednostajnym po okręgu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza wartości prędkości liniowej okresu i częstotliwości w ruchu jednostajnym po okręgu w sytuacjach typowych podaje zależność między prędkością liniową i kątową w ruchu po okręgu oblicza wartość prędkości kątowej na podstawie danej prędkości liniowej i odwrotnie w ruchu jednostajnym po zadanym okręgu oblicza przyspieszenie dośrodkowe w ruchu jednostajnym po zadanym okręgu w sytuacjach typowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza wartości prędkości liniowej, kątowej, okresu i częstotliwości w ruchu jednostajnym po okręgu w sytuacjach problemowych oblicza przyspieszenie dośrodkowe w ruchu jednostajnym po zadanym okręgu w sytuacjach problemowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyprowadza zależności pomiędzy prędkością liniową a prędkością kątową oraz zależności pomiędzy prędkością liniową i kątową a okresem rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza wymagania dopełniające
Dział 3. Dynamika					
3.1. Podstawowe pojęcia dynamiki. I zasada dynamiki.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie <i>masa</i> i <i>siła</i> podaje jednostki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa siłę jako wielkość wektorową wyznacza siłę wy- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyznacza siłę wypadkową dla trzech i więcej sił składowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyznacza siłę będącą wypadkową sił danych w sytuac- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> stosuje twierdzenie sinusów i cosinusów do obliczania warto-

<p>miki</p>	<p>masy i siły</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje siłę ciężkości i ciężar • definiuje równowagę sił • podaje przykłady równowagi sił • definiuje pojęcie <i>bezwładność</i> • formułuje pierwszą zasadę dynamiki • podaje przykłady obowiązywania pierwszej zasady dynamiki w życiu codziennym • definiuje inercjalne i nieinercjalne układy odniesienia • podaje przykłady inercjalnych i nieinercjalnych układów odniesienia • podaje przykłady działania bezwładności w życiu codziennym 	<p>padkową dla danych dwóch sił składowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje siłę ciężkości i ciężar ciała przy powierzchni Ziemi • opisuje zjawisko równowagi sił, przedstawia równowagę sił za pomocą wektorów • wskazuje masę jako miarę bezwładności • wyjaśnia znaczenie pierwszej zasady dynamiki • przedstawia graficznie siły działające na ciało z zgodnie z pierwszą zasadą dynamiki 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza siłę ciężkości i ciężar ciała przy powierzchni Ziemi w sytuacjach typowych • wyznacza wektor siły tak, aby w zadanym układzie zaszła równowaga sił • stosuje pierwszą zasadę dynamiki do analizy ruchu ciała w sytuacjach typowych 	<p>cyjach problemowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza siłę ciężkości i ciężar ciała przy powierzchni ziemi w sytuacjach problemowych • stosuje pierwszą zasadę dynamiki do analizy ruchu ciała w sytuacjach problemowych 	<p>ści sił</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje pęd • wyprowadza zależność pomiędzy siłą a pędem • definiuje środek masy • wyznacza środek masy • formułuje pierwszą zasadę dynamiki dla środka masy • rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza wymagania dopełniające
<p>3.2. Druga i trzecia zasada dynamiki</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje słownie oraz zapisuje za po- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje za pomocą wzoru i wyjaśnia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje drugą zasadę dynamiki do 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady dynamiki w sytuacjach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia graficznie rozkład sił dzia-

	<p>mocą wzoru drugą zasadę dynamiki</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje jednostkę siły formułuje trzecią zasadę dynamiki podaje przykłady obowiązywania trzeciej zasady dynamiki w życiu codziennym 	<p>drugą zasadę dynamiki</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje jednostkę siły za pomocą jednostek podstawowych układu SI; $1 \text{ N} = 1 \frac{\text{kg} \cdot \text{m}}{\text{s}^2}$ wyjaśnia znaczenie trzeciej zasady dynamiki formułuje wnioski płynące z trzeciej zasady dynamiki 	<p>obliczania wartości siły działającej na ciało poruszające się z danym przyspieszeniem oraz do obliczania przyspieszenia ciała poruszającego się pod wpływem danej siły</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza parametry ruchu oraz wartości sił działających na ciało w sytuacjach typowych wykorzystuje zasady dynamiki do graficznego przedstawiania sił działających na ciało w sytuacjach typowych 	<p>problemowych</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza parametry ruchu oraz wartości sił działających na ciało w sytuacjach problemowych wykorzystuje zasady dynamiki do graficznego przedstawiania sił działających na ciało w sytuacjach problemowych 	<p>łających na ciało umieszczone na równi pochyłej i oblicza parametry</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza wymagania dopełniające
<p>3.3. Siły oporu i siły tarcia</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje siłę tarcia definiuje tarcie statyczne i kinetyczne podaje przykłady działania sił tarcia w życiu codziennym definiuje tarcie poślizgowe definiuje siły oporu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza wartość siły tarcia w sytuacjach typowych wyjaśnia zależność siły tarcia od siły wywołującej ruch i przedstawia tę zależność na wykresie wyjaśnia znaczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza wartość współczynnika tarcia w sytuacjach typowych uwzględnia siłę tarcia w równaniach sił w sytuacjach typowych wyjaśnia znaczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza wartość siły tarcia oraz współczynnika tarcia w sytuacjach problemowych uwzględnia siłę tarcia w równaniach sił w sytuacjach problemowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> planuje i samodzielnie wykonuje doświadczenie badające współczynnik tarcia statycznego i kinetycznego rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza

	<p>ośrodka</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje prędkość graniczną 	<p>współczynnika tarcia statycznego i tarcia kinetycznego oraz zależność między nimi</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki mające wpływ na wartości sił tarcia i oporu ośrodka wymienia sposoby redukcji oraz zwiększenia tarcia podaje przykłady sytuacji, w których tarcie i opór ośrodka jest zjawiskiem pożądanym i przeciwnie 	<p>wartości prędkości granicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> dostrzega działanie praw fizyki w życiu codziennym 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie praw fizyki w życiu codziennym 	<p>wymagania dopełniające</p>
<p>3.4. Siły bezwładności</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady inercjalnego i nieinercjalnego układu odniesienia definiuje siłę bezwładności definiuje siłę nacisku i siłę sprężystości podłoża definiuje siły rzeczywiste i pozorne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na siły działające na to samo ciało w różnych układach odniesienia wskazuje siłę nacisku i siłę sprężystości podłoża w sytuacjach typowych podaje przykłady występowania sta- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza wartość siły bezwładności w sytuacjach typowych demonstruje działanie siły bezwładności wskazuje siłę nacisku i siłę sprężystości podłoża w sytuacjach problemowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza wartości siły bezwładności oraz parametrów ruchu w sytuacjach problemowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> planuje i samodzielnie wykonuje doświadczenie obrazujące działanie siły bezwładności rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza wymagania dopełniające

	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady działania siły bezwładności w życiu codziennym 	<p>nu przeciążenia, niedociążenia i nieważkości w życiu codziennym</p>			
3.5. Siły w ruchu po okręgu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje siłę dośrodkową • definiuje siłę bezwładności odśrodkowej • podaje przykłady działania siły bezwładności odśrodkowej w życiu codziennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie siły dośrodkowej • zapisuje zależności pomiędzy siłą dośrodkową a prędkością liniową, częstotliwością i okresem • oblicza wartość siły dośrodkowej dla zadanego ruchu po okręgu • wyjaśnia różnice pomiędzy siłą dośrodkową i siłą bezwładności odśrodkowej • określa wartość siły bezwładności odśrodkowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartości parametrów ruchu po okręgu przy znanej wielkości siły dośrodkowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartości sił działających oraz w sytuacjach problemowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyprowadza zależności pomiędzy siłą dośrodkową a szybkością liniową i kątową, częstotliwością i okresem • rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza wymagania dopełniające
Dział 4. Praca, moc i energia					
4.1. Praca i moc	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje pracę • zna jednostkę pracy • definiuje moc • zna jednostkę mocy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje jednostkę pracy za pomocą jednostek podstawowych układu SI 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje warunki, w których wykonana praca jest równa zero oraz w których 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartość wykonanej pracy przy różnych kierunkach działającej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyprowadza zależność pomiędzy pracą i pędem • wyprowadza zależ-

	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wykonywania pracy w sensie fizycznym 	$1 \text{ J} = 1 \text{ N} \cdot \text{m} = 1 \frac{\text{kg} \cdot \text{m}^2}{\text{s}^2}$ <ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie pojęcia pracy jako sposobu przekazywania energii • oblicza wartość wykonanej pracy przez siłę działającą równoległe do przesunięcia • oblicza wartość mocy w sytuacjach typowych • definiuje 1 wat • opisuje jednostkę mocy za pomocą jednostek podstawowych układu SI $1 \text{ W} = 1 \frac{\text{J}}{\text{s}} = 1 \frac{\text{kg} \cdot \text{m}}{\text{s}^3}$	<p>jest ujemna</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza siłę średnią przy liniowej zmianie wartości siły • wyznacza wartości pracy, siły działającej i przesunięcia w sytuacjach problemowych • wykorzystuje pojęcie mocy do obliczania wartości siły działającej, pracy i parametry ruchu w sytuacjach typowych 	<p>siły</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyznacza wartości pracy, siły działającej i przesunięcia w sytuacjach problemowych • oblicza wartość mocy, siły działającej, pracy i parametry ruchu w sytuacjach problemowych 	<p>ności pomiędzy mocą a siłą, prędkością i pędem</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza wymagania dopełniające
4.2. Energia potencjalna	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>energia mechaniczna</i>, podaje jej jednostkę • definiuje pojęcie <i>energia potencjalna</i> • definiuje pojęcie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje 1 dżul • wyjaśnia związek między zmianą energii mechanicznej a wykonaną pracą • opisuje energię po- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zależność wielkości energii potencjalnej od układu odniesienia • oblicza wartości energii potencjalnej, pracy, sił dzia- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartości energii potencjalnej, pracy, sił działających oraz parametrów ruchu w sytuacjach problemowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza wymagania dopełniające

	<p><i>energia potencjalna ciężkości</i></p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie <i>energia potencjalna sprężystości</i> podaje przykłady ciał obdarzonych energią potencjalną 	<p>tencjalną ciężkości w pobliżu powierzchni Ziemi</p> <ul style="list-style-type: none"> zapisuje wzór na energię potencjalną ciężkości w pobliżu powierzchni Ziemi zapisuje wzór na energię potencjalną sprężystości oblicza wartość energii ciała potencjalnej w sytuacjach typowych 	<p>łających oraz parametrów ruchu w sytuacjach typowych</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza wartość zmiany energii potencjalnej jako wielkości wykonanej pracy z uwzględnieniem pracy o wartości dodatniej i ujemnej 		
<p>4.3. Energia kinetyczna. Zasada zachowania energii</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie <i>energia kinetyczna</i> podaje przykłady ciał obdarzonych energią kinetyczną podaje wzór na energię kinetyczną definiuje całkowitą energię mechaniczną ciała formułuje zasadę zachowania energii podaje przykłady zmiany energii me- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza wartość energii kinetycznej w sytuacjach prostych oblicza całkowitą energię mechaniczną ciała w sytuacjach typowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza energię kinetyczną, masę oraz parametry ruchu ciała w sytuacjach typowych wyznacza wielkość pracy wykonanej przez siłę zewnętrzną nad ciałem o danej masie poruszającym się z daną szybkością oblicza całkowitą energię mechaniczną 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza energię kinetyczną, masę oraz parametry ruchu ciała w sytuacjach problemowych wykorzystuje zasadę zachowania energii w sytuacjach problemowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyprowadza wzór na energię kinetyczną ciała o zadanej masie, poruszającego się z daną szybkością wyprowadza zależność pomiędzy energią kinetyczną a pędem planuje i samodzielnie wykonuje doświadczenie obrazujące związek

	<p>chanicznej poprzez wykonanie pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady obowiązywania zasady zachowania energii w życiu codziennym 		<p>ność ciała w sytuacjach problemowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zmianę energii mechanicznej układu w zależności od wartości pracy wykonanej przez siły zewnętrzne • wykorzystuje zasadę zachowania energii w sytuacjach typowych 		<p>miedzy zmianą energii mechanicznej a wykonaną pracą</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza wymagania dopełniające
4.4. Maszyny proste	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie <i>maszyna prosta</i> • definiuje pojęcia <i>dźwignia jednostronna</i> i <i>dźwignia dwustronna</i> • definiuje pojęcia: <i>krążki, kołowrót, klin</i> oraz <i>przekładnia</i> • podaje przykłady zastosowań maszyn prostych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje dźwignię jednostronną i dwustronną • opisuje krążki, kołowrót, klin oraz przekładnie • formułuje i wyjaśniać zasadę niezmienności pracy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje pojęcia <i>siła, praca, moc</i> i <i>energia</i> oraz zasady dynamiki do opisu działania maszyn prostych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyznacza siły działające w maszynach prostych • oblicza wartości sił działających w maszynach prostych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyprowadza zależności opisujące siły działające w maszynach prostych • rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza wymagania dopełniające
4.5. Badanie warunków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje warunki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonuje doświad- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • planuje doświad- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje proste 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania

równowagi dźwigni	<p>równowagi dźwigni</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizuje stanowisko pomiarowe zgodnie z instrukcją • zapisuje wyniki pomiarów 	<p>czenie zgodnie z instrukcją</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje niezbędnych pomiarów • oblicza podstawowe niepewności pomiarowe 	<p>czenie, prawidłowo przeprowadza pomiary</p> <ul style="list-style-type: none"> • opracowuje wyniki pomiarów, dokonuje niezbędnych obliczeń 	<p>teorie fizyczne na podstawie wniosków z przeprowadzonych badań</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje wyniki przeprowadzonych pomiarów z przewidywaniami 	<p>problemowe wykraczające poza wymagania dopełniające</p>
Dział 5. Grawitacja i elementy astronomii					
5.1. Prawo powszechnego ciężenia	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna historyczne poglądy na temat budowy Układu Słonecznego • definiuje siłę grawitacji • formułuje prawo powszechnego ciężenia • podaje działania siły grawitacji • definiuje pojęcia: <i>przyspieszenie grawitacyjne</i> i <i>stała grawitacji</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje wzór na siłę grawitacji • wyjaśnia powszechność działania siły grawitacji • podaje wartość Ziemskiego przyspieszenia grawitacyjnego i stałej grawitacji • oblicza siłę grawitacji w sytuacjach typowych • opisuje siłę grawitacji jako siłę dośrodkową podczas ruchu ciał niebieskich po orbitach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje prawo powszechnego ciężenia w sytuacjach typowych • oznacza graficznie siły działające na ciało w polu grawitacyjnym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje prawo powszechnego ciężenia w sytuacjach problemowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia rys historyczny teorii budowy wszechświata i porównuje nieścisłości historycznych teorii budowy wszechświata • rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza wymagania dopełniające
5.2. Stan nieważkości	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza szybkość 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oznacza graficznie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje zjawie- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje siły działają-

	<p><i>satelita</i> (sztuczny i naturalny)</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady satelitów Ziemi • opisuje zjawiska nieważkości • podaje przykłady występowania stanu nieważkości 	<p>orbitalną satelitów, promień orbity oraz okres obiegu w sytuacjach typowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • oznacza siły działające na ciało zgodnie z pierwszą zasadą dynamiki • wykorzystuje zjawiska nieważkości w sytuacjach typowych 	<p>siły działające na ciało zgodnie z pierwszą zasadą dynamiki</p> <ul style="list-style-type: none"> • oznacza graficznie siły działające na ciało w układzie odniesienia poruszający się ze stałym przyspieszeniem • wyjaśnia zjawiska nieważkości na podstawie zasad dynamiki • opisuje wpływ zjawiska nieważkości na organizm ludzki 	<p>skala nieważkości w sytuacjach problemowych</p>	<p>ce oraz stany nieważkości w statku kosmicznym podczas startu, lądowania i ruchu po orbicie</p> <ul style="list-style-type: none"> • planuje i wykonuje doświadczenie ukazujące stan nieważkości • rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza wymagania dopełniające
<p>5.3. Układ Słoneczny</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia geocentryczne i heliocentryczne teorie budowy Układu Słonecznego • opisuje osiągnięcia Galileusza i Keplera • wymienia we właściwej kolejności planety Układu Słonecznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje geocentryczne i heliocentryczne teorie budowy Układu Słonecznego • opisuje wpływ badań Galileusza i Keplera na poglądy na temat budowy Układu Słonecznego • opisuje budowę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia błędy i niezgodności historycznych teorii budowy Układu Słonecznego • opisuje obrazowo wielkości obiektów w Układzie Słonecznym i odległości między nimi • posługuje się jed- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje pasy planetoid oraz planety karłowate jako obiekty Układu Słonecznego • definiuje pojęcie <i>kometa, meteorolita, asteroida</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>ekliptyka</i> • wskazuje położenie planet Układu Słonecznego na mapie nieba • planuje i wykonuje obserwacje nieba, wskazuje widoczne obiekty astronomiczne

	<ul style="list-style-type: none"> opisuje położenie Ziemi w Układzie Słonecznym wymienia i definiuje jednostki długości używane w astronomii: jednostkę astronomiczną, rok świetlny 	<p>Układu Słonecznego</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje Słońce jako gwiazdę podaje najważniejsze cechy planet Układu Słonecznego podaje zależność pomiędzy jednostkami długości używanymi w astronomii (jednostką astronomiczną, rokiem świetlnym) a metrem 	<p>nostkami długości używanymi w astronomii: jednostką astronomiczną, rokiem świetlnym</p> <ul style="list-style-type: none"> zamienia jednostki długości używane w astronomii na kilometry 		
5.4. Gwiazdy i galaktyki	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie <i>galaktyka</i> definiuje pojęcie <i>gwiazdozbiór</i> wymienia główne rodzaje galaktyk jest świadomy zjawiska rozszerzania się Wszechświata 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje cechy głównych typów galaktyk opisuje budowę Drogi Mlecznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje obrazowo wielkości obiektów w Galaktyce i odległości między nimi opisuje położenie Układu Słonecznego w Galaktyce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje rozmiary Galaktyki wymienia obiekty w Galaktyce opisuje model Wielkiego Wybuchu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: <i>gromada gwiazd</i>, <i>gromada galaktyk</i> wskazuje położenie Drogi Mlecznej na mapie nieba wymienia przykłady innych galaktyk podaje szacunkową prędkość, z jaką Układ Słoneczny obiega centrum Galaktyki